

Največji slovenski dnevnik v Združenih državah. Velja za vse leto \$5.00 Za pol leta 3.00 Za New York celo leto 6.00 Za inozemstvo celo leto 7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The Largest Slovenian Daily in the United States. Issued every day except Sundays and legal Holidays. 75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT. Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. TELEFON: 4687 CORTLANDT. NO. 124. — ŠTEV. 124. NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 26, 1920. — SREDA, 26. MAJA, 1920. VOLUME XXVIII. — LETNIK XXVIII.

CARRANZA SE NI PUSTIL UJETI

NOVI PROVIZORIČNI PREDSEDNIK HUERTA JE ODLOŽIL VOLITVE DO 5. SEPTEMBRA. — ŠTEVILNE ARETAČIJE. — BIVŠI MEHIŠKI PREDSEDNIK SE JE BAJE SAM USMRTL.

Mexico City, Mehika, 25. maja. — Soglasno z neko brzojavko, katero je obelodanil glavni stan generala Gonzalesa, je predsednik Carranza rajše izvršil samomor kot da bi se pustil ujeti.

Tozadevno poročilo je baje poslal iz države Pueble dne 20. maja general Rudolfo Herera, katerega so soglasno s preje objavljenimi poročili, smatrali odgovornim za smrt predsednika Carranze.

Datum za redne volitve predsednika je preložil na dan 5. septembra de la Huerta, katerega je mehiški kongres imenoval provizorični predsednikom. Ko se je kongres sestal, je bil Huerta izvoljen predsednikom s potrebno dvetretinsko večino po glasovanju, ki je trajalo pol ure.

Novi provizorični predsednik drži svoj urad soglasno z Agna Prieta načrtom, ki ga dela najvišjim poveljnikom liberalne ustavne armade. Isto avtoriteto je tudi izvajal, ko je sklical izvanredno zasedanje kongresa.

Postalo je znano, da je bil tekem meglenih jutranjih ur dne 21. maja v gorski vasi umorjen edinole predsednik Carranza. Poročila so javljala dosedaj, da je bilo ubitih šest nadaljnjih, a pozneje se je to skrčilo na enega samega, namreč generala Moralesa. Sedaj pa poročajo, da je ta še živ.

To skrčenje števila padlih meče kaj čudno luč na brzojavke, latere je poslal general Barrangan. Ta poročilo je podpisalo nekako trideset nadaljnjih pristave Carranze, ter se je glasilo v njih, da je to spremstvo junaško branilo predsednika.

Mexico City, Mehika, 25. maja. — V nedeljo zvečer so nove oblasti aretirale številne ljudi, ki so spremljali prejšnjega predsednika Carranza in med njimi se nahajal tudi Ignacio Bonillas, prejšnji mehiški poslanik v Washingtonu. Vsi ti ljudje trdijo, da je predsednik Carranza zavrnil mandat generala Herera. Z veliko rezervo pa je treba sprejeti te izjave, kajti nobenemu teh spremljevalcev se ni pripetilo nič hudega, kar kaže, da se niso poslužili svojega orožja v samoobrambi.

General Obregon je objavil, da bo kmalo obvestil izvid posebne komisije, katero je poslal na lice mesta in da bo energično postopal proti vsem, ki so direktno odgovorni za umor Carranze.

FRANCOSKI FARMERJI GLASUJEJO ZA STAVKO. ANGLIJA PREŽIVLJA DUNAJŠKE OTROKE.

Pariz, Francija, 25. maja. — Francija stoji pred stavko svojih kmetov, če ne bodo železničarji in drugi zadovoljni delavci kmalo izpomenili svojega stališča, se vrnil na delo ter ostali tam.

Poročila iz centralnih okrajev Francije nam razkrivajo sklep poljedelskih organizacij, da bodo zadržavale v mestnih trgov vsa živila v dokaz protesta proti stavkam v industrijah.

V provincah, ki so tako daleč razene kot sta Bretanska in Provenca so kmetje glasovali, da bodo zadrževali dobavo živil, če bodo železničarji še nadalje stavkali.

Pariz, Francija, 25. maja. — Ker je odpotovalo v domovino več kot 200.000 Nemcev ob enem s kitajskimi kontraktiranimi delavci, ki so se vrnili domov, je postalo pomanjkanje delavcev še bolj akutno.

NESEREČA PRI BIKOBORBI. NEMIRI V ITALIJI.

Madrid, Španka, 25. maja. — V Almazorzi, provinca Almerija se je pripetila velika nesreča. Ko je prebivalstvo opazovalo biko-borbo je nek razjarjen bik planil preko ograje med občinstvo ter usmrtil dve osebi, kakih dvajset pa nevarno ranil.

Med ljudmi je nastala grozna panika.

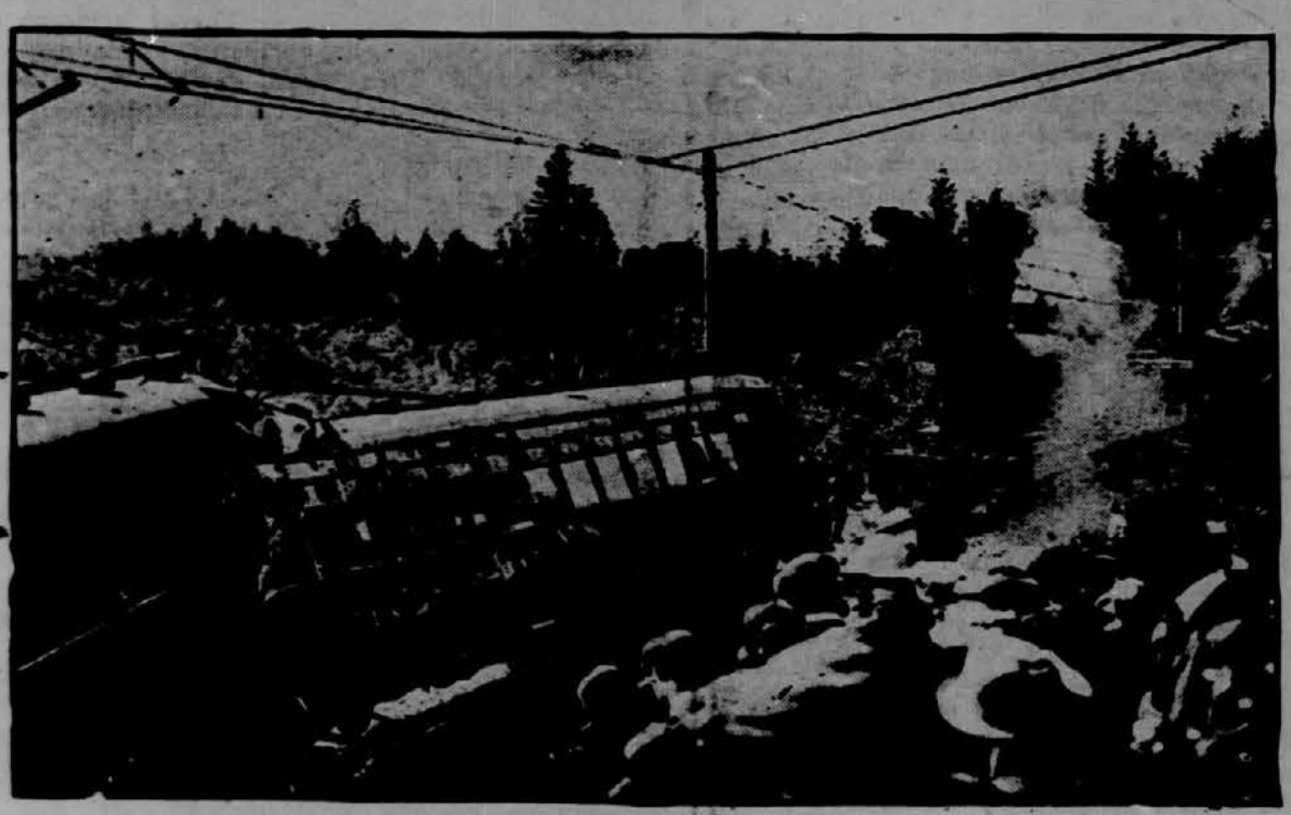
"SUSQUEHANNA" NE ODPLUJE

Za potovanje v staro domovino so se pojavile zopet nove težkoče. V Franciji je velika stavka, vsled česar francoski parniki, na katerih je navadno potovalo največ naših rojakov, ne vozijo. Kadar bo ta stavka končana in se bo zopet pričel redni potniški promet, bomo naznanili v "Glas Naroda".

Vsled te stavke je za Jugoslovane odprta samo Cosulich proga, katere parniki vozijo v Trst. Pa tudi tu so se pojavile ovire; parnik "Susquehanna", ki bi bil imel odplati 12. maja, je zopet prekličan, tako da od parnika "Argentina", ki odpluje 5. junija, pa do parnika "President Wilson", ki odpluje 8. junija, nimamo na razpolago nobenega parnika.

Oni rojaki, katerih smo sporočili, da smo za nje preskrbeli prostore na "Susquehanni", naj tedaj ne pridejo v New York v juniju, kakor jim je bilo naročeno, temveč šele okoli 4. junija, ker smo jih vpisali za parnik "President Wilson".

Vsem onim pa, ki so bili namenjeni v kratkem odpotovati v Jugoslavijo, svetujemo, da ostanejo na svojih mestih in pri svojem delu, dokler ne bomo v našem listu sporočili, da so se razmere kaj izboljšale in je potovanje zopet odprto.

PRIZOR VELIKE ŽELEZNIŠKE NESREČE PRI PORTLAND, OREGON.

POLJAKINJA UMORILA TRI SVOJE MOŽE

Poljakinja, ki je imela pet mož, je baje umorila tri. — Eden izmed nadaljnjih je bil zastrupljen.

Northampton, Mass., 25. maja. Dr. William Boos, državni bakteriolog je pričel danes, da je Mrs. Tomaskiewicz zastrupila tri izmed svojih petih mož. To je izjavil pri obravnavi, ki se vrši proti obtoženki. Izjavil je, da je kemična analiza bistvenih organov treh zadnjih mož pokazala, da so zavžili dosti arzenika, da je nastopila njih smrt. Zamrlj možje so bili Teodor Darmetka, Peter Vilos in Andrej Tomaskiewicz.

Neki nadaljni mož, Aleksander Dolinski iz Clevelanda, O., katerega se ni navajalo v obtožnici, je pričel, da se je sestel v New Yorku z Mrs. Tomaskiewicz in da sta se poročila v Pittsburghu. Živela sta skupaj nekako šest let v New Britain. Nekega popoldne je snedel juho, katero je žena pripravila zanj ter takoj občutil ostre bolečine.

Odiel je v Hartford bolnico, kjer je ostal skozi trinajst mesecev. Tam so njegove noge ohromele in zapustil je bolnico na bergljah. Ni se vrnil k svoji ženi ter je ni videl skozi nadaljnjih petnajst let.

Ko je bil še v bolnici, je prišla Ana k njemu ter mu rekla, da hoče še nadalje živeti z njim, a on je to odklonil. Ko so ga vprašali, če jo je vprašal glede one juhe, je odgovoril:

— Ne, jaz sem imel že dosti. Mrs. Tomaskiewicz se je poročila z Darmetkom v Albany v pričetku leta 1915. Umrl je par mesecev pozneje v Pittsfield in njegova žena je, vzela zavarovalnino.

Inspektor Daley je rekel, da mu je Mrs. Tomaskiewicz povedala, da je njen prvi mož, Ignac Maleyk, s katerim se je poročila v Evropi, umrl v Chicago po tri mesece trajajoči bolezni, baje je tiki in da je ona prodala njegovo trgovino za \$2500 ter se vrnila na Poljsko.

Peter Vilos, njen prvi mož v Ameriki se je poročil z njo v Chicopee. Živel je z njo nekako osem mesecev, nakar je umrl.

(V zadnjem času je v resnici opaziti celo epidemijo umorov na debelo in dosedaj smo mislili, da se prizadete pri tem le ženske. Sedaj pa je prišla ta Poljakinja, ki nam potrjuje resnico starega pregovora, da je samica pri vsakem živem bitju veliko bolj nevarna in smrtonosna kot pa moški. Še dosti bolj nevarno pa je, ker se ima žensko le malokedaj na sumu. Če pa se pride pred sodišče radi umora, je v Ameriki strogo

IRCI NOČEJO PREVZATI OROŽJA IN MUNICIJE.

Dublin, Irsko, 25. maja. — Pričakovati je resnih zadreg v zvezi s transportacijo municije in orožja. Železničarji so izjavili, da ne bodo na noben način prevažali municije ali vojne opreme za angleške vojne sile. Tajnik Birmingham irske panoge narodne unije železničarjev je danes izjavil:

— Naši ljudje ne bodo pod nobenim pogojem nakladali ali razkladali municijskih vlvakov. Ta korak so sklenili možje sami ter ni še dosedaj razmišljali o tem izvrševalni odbor organizacije.

— Predložil bom glavnemu stanu vsa dejstva ter pričakujem, da bom dobil jutri definitivna navodila. Možje netmeljujejo svojo akcijo s tem, da niso hoteli transportni delavci pomagati pri odpošiljanju orožja in vojnega materijala na Poljsko. Ravno toliko vzroka je preprečiti odpošiljanje orožja na Irsko.

ANGLEŠKI POSLANIK PRI WILSONU.

Washington, D. C., 25. maja. — Angleški poslanik Sir Aucland Geddes bo šel jutri zjutraj k predsedniku Wilsonu ter mu izročil svoja poverljiva pisma. Predsednik bo sprejel v avdienci tudi brazilskega poslanika, ki je bil imenovan na svoje mesto meseca marca.

Večraj je bil pri predsedniku švicarski poslanik Mark Peter.

AMERIKA IMA DOSTI PREGOVOGA.

Chicago, Ill., 25. maja. — Združenim državam se ni treba bati, da bi jim zmanjkalo premoga. Načelnik Bureau of Mine, S. M. Darling je izjavil, da bo premoga še za sedem tisoč let. Vsega skupaj ga je baje nad tri bilijone ton.

vsakem slučaju oproščena. To je "kavalirstvo" napram 'neznemu' (spolu.)

FRANCOSKI PARNIKI ZOPET VOZUJO

Parniki francoske proge prično prihodnji teden zopet z vožnjo v Havre.

Parnik "FRANCE" odpluje 29. maja. Odhod drugih parnikov bomo pozneje naznanili.

Kdor bi želel potovati s "FRANCE", naj se takoj prijavi ter naj bo v našem uradu najkasneje v sredo, 26. maja zjutraj.

ARGENTINA P. RESTAVLJENA

Parnik "ARGENTINA", ki bi bil imel odpluti 5. junija, je prestavljen na 19. junija.

SENAT BO ZAVRNIL ARMENSKI MANDAT

Voditelji v senatu so prepričani, da bo senat zavrnil mandat, katerega ponujajo Zdr. državam.

Washington, D. C., 25. maja. — Senatorji, ki se nahajajo tukaj, se muenja, da bo senat zavrnil mandat za Armenko kot ga je zahteval predsednik Wilson v svoji poslanici. Demokratični voditelji v senatu niso hoteli razpravljati o tem vprašanju, a senator Lodge, načelnik republikanskih sil v senatu, je izjavil, da o nemogočajo stroški, ki bi znašali \$750.000.000 v petih letih, sprejem tozadevnega načrta.

Predsednik je izjavil v svoji poslanici naslednje:

— V odgovor na povabilo konferenec v San Remo svetujem nujno ter prosim, da naj kongres dovolj eksekutivni sili sprejem mandata nad Armenko od strani Zdr. držav. Ta predlog stavljam v resnem prepričanju, da bi narod Zdr. držav, želel, da se stori to.

— Zavedam se, da se obračam na kongres v zelo kočljivi zadevi, vendar pa stavljam predlog v prepričanju, da dajem izraza duhu in razpoloženju večine krščanskih narodov.

Harbordova komisija je cenila, da bi bilo treba najmanj armade 59.000 mož ter svote \$88.000.000, da se prične z zavarovanjem Armenske. V gotovih slučajih bi bilo treba celo dodatnih 200.000 čet. Razvnetega pa bi morale Združene države kontrolirati Carigrad, da napravijo mandat nad Armenko uspešnim.

Komisija izjavlja nadalje, da je treba posebnih svot za vzdržanje armenske vlade in še nadaljnjih svot za repatriacijo ter vzgojo. Skupaj izdatki prvega leta bi znašali približno \$275.000.000; drugega leta \$174.000.000; tretjega \$175.000.000; četrtega skoro sto milijonov dolarjev in petega nad \$85.000.000, vsled česar bi znašali skupni izdatki v petih letih nad \$750.000.000.

— Komitej za zunanje zadeve v senatu bo v doglednem času razmišljal o priporočilih predsednika, — je izjavil senator Lodge, — vendar pa ne morem reči vnaprej, za kako akcijo se bo odločil.

(Vspričo dejstva, da je splavala Liga narodov po vodi in da so bil imali narodi deležni vsega preje kot pravice in določevanja njih lastnih usod, je povsem nepotrebnost, da bi se naptirilo stroške vzdržanja Armenske na rame Amerike.)

setisot prebivalcev. Značilno pri tem je, da ni bil noben prebivalec navzoč pri umoru ter da ni nihče videl niti mrtvega trupla, niti pogreba.

Premislite dobro, komu boste vročili denar za poslati v stari kraj ali pa za vožnje listke.

Sedaj živimo v času negotovosti in slorabe, vsak skuša postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakotni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane zapreke starim izkušnim in premožnim trdkam; kako bo pa malim reizkušnim začetnikom mogoče izpolniti svoje netemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljave so zadnji čas po novi zvezi in na novi način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

300 kron	\$ 8.30	1000 kron	\$ 10.00
400 kron	\$ 4.40	5000 kron	\$ 50.00
500 kron	\$ 5.50	10000 kron	\$ 100.00

— Označene cene so veljavne do dne, ko se nadomestijo z drugimi; s drugimi besedami, označene cene so podvržene izspemambi brez nadaljnega namanda.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

ZVEZNA VLADA PROTI DRŽAVI NEW YORK

Zvezne oblasti niso ničkaj zadovoljne z odločitvijo newyorške zakonodaje. — Zahteve delavcev.

Albany, N. Y., 25. maja. — S podpisanjem Walkerjeve predloge, s katero se uveljavlja izdelovanje in prodajo dva in trideset odstotnega piva je završil governor Smith podpisovanje predlog, ki so mu bile predložene v podpis v zadnjem času Čas za podpisanje je potegel večraj ob polnoči. Tako zvana predloga glede piva, ki bo stavila vse salone iz službe, dovoljuje izdelovanje in prodajo dva in trideset odstotnega piva, vendar pa se tega piva ne sme piti na mestu prodaje, razven v restavracijah prvega in drugega razreda in to med obedi. Pravomočnost postave je nadalje odvisna od konečnega pravoreka najvišja sodišča Združenih držav.

— Nova postava ohranjuje še nadalje državni Excise department za uveljavljanje prohibicije, vendar pa se ne vmešava v krajevne opijske postave te države. Pivo, ki vsebuje dva odstotka in trideset se proglašajo s to postavo kot nevprijateljivo. Restavracije, ki smejo prodajati to pivo, morajo obsegrati 600 kvadratnih čevljev ter nuditi prostora za štirideset gostov. V mestu New Yorku bodo morale restavracije plačevati po \$50 na leto za prodajo tega piva, drugod v državi pa po \$250. Davek po \$100.000 na leto se nalaga na prostore, kjer se prodaja to pivo, ne da bi se ga izpilo na licu mesta.

(Vsak komentar glede te kratkovidne odredbe, ki ne kaže, da je celo mož, temveč delo otrok in političnih slepeev, je popolnoma nepotreben. Vsakdo si lahko misli svoje ter se ravna tudi po tem.)

Washington, D. C., 25. maja. — Zvezne oblasti bodo najbrže nastopile proti newyorški državni zakonodaji, ker je sprejela predlogo glede 275 odstotnega piva in sieer na tak način kot so nastopile proti državi New Jersey.

Waterbury, Conn., 25. maja. — Tukaj se vrši konvencija delavske federacije države Connecticut. Skraj vsi navzoči delegati so se izjavili za preklic Vesteadove postave ter za izdelovanje dva in trideset odstotnega piva.

ITALJANI NE MOREJO OBOŽEVATI POLJAKOV.

Milan, Italija, 23. maja. — Tukajšnji socialisti so sklenili, da ne bodo izdelovali vojnega materijala, ki je namenjen za Poljake ali za Japonce. Tozadevne seje so se udeležili tudi zastopniki mornariških in železničarskih unij.

TVRDKA FRANK SAKSER, 28 Cortlandt St., New York, N. Y.

GLAS NARODA

AMERICAN PARTY... PUBLISHED BY... "GLAS NARODA"...

Dopis

Los Angeles, Cal. Denver, Colo., s svojimi 230,000 prebivalci leži na lepi legi pod velikimi, večjo dobo s snegom pokritimi gorami...

To pa seveda grozno škoduje o-nim delavcem, ki so tu stalno naseljeni. Kapitalistom to seveda polni nikdar zadosti polne žepa...

Peter Zgaga

Carranza je z masljenjem dospel do moči. In nasilnim potom je končal svoje življenje.

Kaj naj pa to pomeni, da je v Monticello, N. Y., padel žvepleni dež ravno na hišo nekega katoliškega duhovnika?

Jugoslavanska Katoli. Jednota. Ustanovljena 1. 1898. Inkotporirana 1. 1900. GLAVNI URAĐ v ELY, MINN.

Zla tradicija Mehike.

Umor Carranza je sedaj potrjen, je le zadnje vključenje v dolgo in krvavo kroniko. Od prvih dni mehiške neodvisnosti naprej je bila ustanovljena tradicija nasilja.

Glede Obregona lahko povsem mirno rečemo, da je odkritosrčno želel, da bi se prizaneslo življenju Carranza. Njegovo upanje je bilo, da napravi protievolicijo tako malo krvavo kot je le bilo mogoče.

Tudi tako izdajstvo spada med mehiške tradicije. Padajočega ali padlega državnika ne zapuste nikjer tako naglo kot v Mehiki. On hodi in mora vedeti, da hodi, sredi izdajstva, nakan in mahinacij, ki se obračajo proti njemu.

V Mehiki najbrž ne bo politično učinkovanje zavratnega umora Carranza niti globoko, niti dolgotrajno. V javnem življenju Mehike se z nevrjetno naglico pozablja mrtve.

Mogoče je to najboljša vladna oblika med vsemi, kar jih je mogoče uveljaviti v Mehiki. Ne more pa trajati brez konca. Tako Obregon kot Gonzales morata vedeti, da je trajen padež v absolutizmu kot ga je izvajal stari Diaz, nemogoče.

Amerikanci upajo, da bo Obregon kos svoji nalogi. Ne more se pa reči, da se njegovo delo dobro pričelo, ko je šel skozi mlako krvi prejšnjega predsednika.

Doživljaj

Onega večera sem igral neko čudovito skladbo. Res je, jaz sem to kar imenujejo ljudje velikega umetnika na gosli, kateremu stiskajo roko ter pravijo, da bi lahko napravil boga iz vruga ter angeljčke iz ljudi.

Na čuden način sem prišel do dotične skladbe. Nekega dne je prišel k meni neki ne več mladi človek, ki mi je prinesel zvezek not. — Igrajte to, — je rekel in mene je jezil način, v katerem se je izražal. Gospodu nisem posebno dvorljivo pokazal vrata.

Doživljaj

Onega večera sem igral neko čudovito skladbo. Res je, jaz sem to kar imenujejo ljudje velikega umetnika na gosli, kateremu stiskajo roko ter pravijo, da bi lahko napravil boga iz vruga ter angeljčke iz ljudi.

Na čuden način sem prišel do dotične skladbe. Nekega dne je prišel k meni neki ne več mladi človek, ki mi je prinesel zvezek not. — Igrajte to, — je rekel in mene je jezil način, v katerem se je izražal.

Nedostavljeni Liberty bondi.

Postni uradi so vrnili v Washington 2543 pisem, v katerih so se nahajali Liberty bondi v skupni vrednosti \$125.150. Ti Liberty bondi so lastnina bivših vojakov in bili so vrnjeni, ker ni bilo mogoče dostaviti pisma radi netočne adrese.

Vsi bivši vojaki, ki imajo še kakke terjatve pri raznih vladnih činiteljih, naj obvestijo Lieutenant Colonel-a Mathew C. Smith, Council of National Defense Building, Washington, D. C.

NITTIJEV KABINET.

Rim, Italija, 23. maja. — Mes-sagero je objavil dolg članek, v katerem se bavi z novim Nitijevim kabinetom. Pravi, da so vsi člani primeroma mladi. Ministrski predsednik Nititi je star 52 let, vsi drugi so mlajši.

Na posetih v Čehoslovaški.

Večer v Bratislavi.

V Bratislavi smo. — Utrajeni od vtiskov in spominov, ki smo jih odnesli z razvalin na Devinu, smo sedeli v vestibulu našega hotela. Madžarski deček je okoli nas kričal naslove raznih čeških in nemških listov, ki jih je prodajal.

Kupili smo si "Nar. Liste" in pogled je nam nehote obstal na notici, ki je poročala o posetu štirih jugoslovanških časnika pri župniku Hlinki. Ker nam o tem posetu ni bilo nič znano, nas je ta vest precej presenetila. Še bolj pa smo se čudili, ko smo čitali, da je imel ta poset poseben pomen in da so ga klerikalni listi takoj izrabili v svoje namene. Na koncu notice je stalo črno na belem, da so oni štirje časniki obljubili, da bo njihova stranka takoj stopila v ožjo zvezo s Hlinko, da bosta obe stranki tem upešneje nadaljevali svoje delo.

Hrvatski gostje so bili kmalu na jasnem, kdo so bili oni štirje "jugoslovanški časniki". Nastalo je nemalo razburjenje, kajti ta dogodek nas je postavil v čudno luč, da kot gostje republike iščemo zvezo z njenimi nasprotniki. Bili smo povabljeni kot predstavitelji narodnega edinstva, separatisti pa so na tuje stroške hoteli delati svojo politiko. Javno smo poudarjali enotnost, na skrivaj pa smo sklepali zveze z onimi, ki so proti enotnosti.

Bilo nam je zelo neprijetno, in priznati moram, da nas je bilo stram. Bilo bi nam nemogoče, ki so daljševati pot, ako bi imela češka javnost tako mnenje o nas. Zato nam je bilo jasno, da se mora ta zadeva takoj rešiti. Sešli smo se v posebni sobi in smo poklicali one gospe na odgovor. Pojavnili smo jim netaktnost, ki so jo zagrešili, in smo jih prosili, naj sami store, kar je potrebno, ker ne morejo biti gostje republike in sklepati pri tem prijateljske zveze z nasprotniki republike. Ker sami niso uvideli te resnice, jih je družba sama izključila od nadaljnega potovanja.

Vsled tega je nastala polemika tudi v naših listih, kakor smo pozneje zvedeli. — Pomislimo samo, kako bi mi sodili o gostih, ki bi jih povabili k nam, in bi se ali povotovat o skupnem delu z Radičem! Ne govoril bi o tem intermezzu, ki je bil nam vsem tako neprijeten, da ni v njem kos poglavlja o poštenosti in dostojnosti. Iz naščevanja je pisal neki slovenski list, da bo za naš velika radost, če bomo mogli pozdraviti na orlovskem taboru v Mariboru župnika Hlinko.

Hlinka danes še ni čist. Ko je bil svoj čas pod madžarsko vlado obsojen na dva meseca ječe, je postal slovaški narodni mučenik, in Praga mu je priradila velike ovacije. Po prevratu je začel nastopati za avtonomijo Slovaške in njegova strast ga je zapeljala celo v tabor sovražnikov. Češka javnost je obsodila to njegovo delo. Slišali smo, da je hotel postati škof v Bratislavi, ker pa o tem odloča sveta stolica, se mu ni želja mogla takoj izpolniti. Zato je začel nastopati proti enotnosti republike, tako da je morala vlada nastopiti proti njemu. Sedaj živi v sanatoriju v Pragi.

Ako bomo torej na Slovenskem slavili Hlinko, ne bo to dokaz naših simpatij slovaškemu narodu, ki je dal slovanstvu svoje največje moze, ampak bo to le poklon strankarju, ki v svoji častihlepnosti ne vidi drugega nego samega sebe. Kdor odobrava izdajalstvo v bratskem narodu, ta dekazuje, da tudi sam ni nič boljše. S tem pa ni bila podana tudi moralna vrednost one zveze, o kateri so govorili štirje jugoslovanški časniki pri župniku Hlinko in one radosti, s katero pričakuje omenjeni slovenski list prihod župnika Hlinko na orlovski tabor v Mariboru.

Tako pritisnejo gotovi ljudje sami sebi svoj pečat. Razumljivo pa je, da s takim pečatom nismo hoteli mi potovati po Čehoslovaški in zato smo ga takoj temeljito zbrisali s svoje družbe. Izdajalec je dovolj na severu in jugu; ako se hočejo združiti, svobodno jim. Mi nismo hoteli potpirati te zveze. Posebno tam v Bratislavi, par kilometrov od madžarske meje, v sosedstvu devinskih razvalin, kjer preteklost in sedanost

jasno pričati o naši zgodovini in bodočnosti, tam je bila naša sveta dolžnost pokazati, da obsojamo vsakogar, ki nastopa proti enotnosti novovstanovljenih slovaških držav, ki nam edina zagotavlja nadaljni obstoj in razvoj. Pri Hlinki ni bilo samo vprašanje slovaške avtonomije: v svoji zaslepljenosti je iskal ta mož opore v Pešti, v Varšavi in v Parizu pri nasprotnikih čehoslovaške republike. Kdor hoče slaviti takega moža, se ne more smatrati za prijatelja čehoslovaškega naroda.

Bratislavsko meščanstvo nam je priradilo prijeten večer. Bili smo nekoliko v zadregi; opravičili smo se, kolikor smo se mogli: videli smo, da je bilo to nujno potrebno, kajti čutili smo, da bi bili sicer prav čudno izgledali. Dobilimo smo na mizo nekaj brošur in knjig, ki pojasnjujejo slovaško vprašanje: poleg prof. Denisovega dela "Slovaki", ki je izšlo med vojno in Parizu, je bilo še nekaj reklamnih brošur, ki se dele med narod. Mi smo se bili z deklaracijo pripravili na naše osvobodjenje, na Slovaškem tega ni bilo; zato je treba šele sedaj vzgajati novi državni čut.

Pojavil se je med nami tudi star gospod — učitelj v onih hrvaških vaseh, ki so raztresene okoli Bratislave. Kazal nam je koledar, ki ga je izdal za ljudstvo v hrvaškem narečju. Dvorana je bila polna občinstva. Gospe in gospodične so bile v narodnih nošah. Imeli smo priložnost seznaniti se z različni kulturnimi delavci, ki žive v glavnem mestu slovaškem. Treba je bilo postaviti vse iznova: danes delujejo še razni uradi za slovaško pravo, gospodarska društva itd. Pri večerji je igrala godba. Na odru se je razvil lep spored: nastopilo je par pevki in pevec s slovaškimi narodnimi pesmimi, nato nam je podal mlad slovaški profesor nekaj krasnih deklamacij iz moderne slovaške literature. Nazadnje se je pojavila lepa slika: čehoslovaški in jugoslovanški vojak sta stala v objemu vsak s svojo zastavo v rokah. Deklice so z lovorjevimi veneci plesale umeten ples okoli tega živega kipa. Ob koncu plesa je zadonela naša in slovaška himna.

Bila je lepa slika pobratimstva, ki je vzbudila navdušeno odobravanje. Ta dvorana je bila namenjena za zabavo madžarskim častnikom in aristokratom. Zdaj se je v nji naselil nov narod, ki je tu doma: prinesel je s seboj svojo narodno umetnost, svoje pesmi in ples, svoje kroje in svojo blagolaslno besedo. Vse to je šele v začetku novega življenja. Slovaška Bratislava bo rastla in ko bo zvezana z jugom, bo v nji vzcvetelo ono kulturno življenje, ki so ga sejali sejalci pred sto leti. Zdravi slovaški narod bo napolnil to mesto s svojo narodno umetnostjo.

Dr. Ivan Lah.

Pred sodiščem.

Sodnik: "Torej Vi sploh niste bili v gostilni, ko se je začel pretep?" — Priča: "Gotovo ne, saj bi bil drugače sam vmes posegel."

DENARNE POŠILJATVE V ISTRU, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvršujemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedajvim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjskem, po ozemlju, ki je zasledeno po italjanski armadi. Jamčimo ali garantiramo na vsako pošiljatev, toda za kako moč zamaže v izplačilu ne moremo prevzeti nikake odgovornosti.

50 lir	....	\$ 3.80
100 lir	....	\$ 7.20
300 lir	....	\$ 21.00
500 lir	....	\$ 35.00
1000 lir	....	\$ 70.00

Označene cene so veljavne do dne, ko se nadomestijo z drugimi; z drugimi besedami označene cene so podvržene izpremembi brez nadaljnega naznanila.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

Trgovin Frank Gebauer, 25 Courtland St. New York.

ZU. PLES NAFRAVLJA LEFOTO.

V New Yorku je krasna ruska pianistka Vera Zimenova, ki pravi, da ji je edinole njeno neprestano plesanje pripomoglo k dovršeni lepoti.

Novice iz Slovenije.

Umrl so v Ljubljani:

V Leonišču je po daljši bolezni preminul deželni vladni koncipist v predsedstvu deželne vlade Anton Serazin, star 32 let.

Po daljši bolezni je umrl Ivan Krulce, vadniški učitelj. Pokojnik je bil dober narodnjak. V mlajših letih je bil navdušen planinec in si je kot odbovnik pridobil svoj čas velike zasluge za Slovensko planinsko društvo.

Umrla je soproga bahčnega uradnika Lajza Nedeljko. V hiralnici sv. Jožefa je umrl Alojzij Skaberne. Čez 30 let je veselo in zvesto opravljal službo oskrbnika in cerkvenika na tem zavodu.

Umrl je Ivan Činkole, bivši dobroznani gostilničar v Kopitarjevi ulici. Pokojnik je bil star 77 let. Bil je dober narodnjak.

Umrl je v starosti 63 let Ivan Gorec, oče trgovca s kolesi I. Gorca. Pokojnik je bil navdušen narodnjak.

Marija Šuštersič, občinska uboga, 61 let. Antonija Mohar, postržena, 77 let.

Josip Hojjak, invalid drž. železnice, 39 let.

Pavel Rehoh, tovarniški poslovodja, 41 let.

Marija Kočevar, otrok, 5 let. Ivan Modic, posestnik, 63 let. Dušan Roter, sin železniškega uslužbenca, 8 mesecev.

Joško Strancar, inženirjev sin, 14 mesecev. Anton Šešek, delavec, 63 let.

Smrtna kosa.

V Moravčah so pokopali akademičnega kiparja Ivana Povirka. Padel je kot žrtev vojne, vsled jetike, katere si je nalezal pri vojaki.

V Štepanji vasi so pokopali Iv. Šuštersiča. Mož je bolehal, odkar se je vrnil od vojakov. Iskal je leka po raznih vojaških in civilnih bolnišnicah, ne da bi našel pomoč. Zapustil je rodbino v veliki bedi.

Umrl je pri Sv. Francišku v Savinjski dolini Anton Časl, oče župnika v Trbovljah, star 85 let.

Smrtna nezgoda na Bledu.

Veleposestnik Josip Jakil iz Karlovec, Ivan Sandrip, trgovec v Ljubljani, dijak Branko Logar iz Ljubljane, hotelir Vladko Šapla iz Bleda, lesni trgovec J. Bleda, lesni trgovec Josip Adamič iz Ljubljane, geometer Vladko Tance iz Ljubljane in trgovec Jožef Komjanec. doma iz Pevma pri Gorici, so se odpeljali 18. aprila v avtomobilu Jos. Jakila z Bleda proti Ljubljani. Na cesti med Bledom in Lescam je pa počila na enem kolesu gumijeva cev. G. Jakil je hitro zaprl avto, toda voz je vrglo s tako silo, da se je prekucnil; vsi so padli iz njega, toda medtem, ko so se ostali kmalu zavledli in vstali, je oblezal Komjanec nezavesten na tleh. Prišel je z Bleda na kraj nesreče zdravnik, kateri je odredil, naj se prepelje nazavestni ponorec v ljubljansko deželno bolnico, kar se je

tudi zgodilo. Toda Komjanec se ni več zavedel in je pončji umrl; zlomil si je pri padcu tilnik. Rajni Komjanec se je odkloval lani v bojih v Podrožici, kjer je kot topničarski poročnik zapovedoval bateriji in je bil 2krat ranjen.

Detomor.

V Trnovcu so opazili pri mostu, ki vodi v Zeljarsko ulico, tik Gradašče neko žensko, ki je vrgla v vodo papirnat zavitek. V njem je bil umorjen novorojenček.

Tragedija v Udmutu.

V Kavčičevi hiši v Bohoričevi ulici št. 4 se je pomoči odigrala grozna družinska tragedija. Ob 4. zjutraj je histerična Marija Kastelic s sekuro udarila po glavi svojega spečega moža Ivana Kastelice, premikača južne železnice, rojenega leta 1880. v Smarju na Dolenskem. Prizadela mu je smrtonosno rano. Nezavestnega so šele ob 8. zjutraj prinesli v deželno bolnišnico, kjer je zvečer umrl. Morilko so aretirali. Dejanje je izvršila iz ljubosumnosti.

Imenovanje.

Dr. Jos. Rapoc, odvjetnik v Mariboru, je bil imenovan za sodnijsko zaprišeženega tolmača angleškega in francoskega jezika.

Isgon.

Ljubljanska policija izžene židovskega trgovca Norberta Grumerja. Kazenski senat odseka za prehrano je potrdil odsodbo centralnega državnega urada zoper verižnike, s katero je bil Grumer obsojen na 5000 K globe zaradi veriženja in poskusa tihotapstva živil v Avstrijo ter so mu ob enem zaplenili 6 zabojev testenin.

Usodna kočara.

Miha Šveglj iz Britofa se zagovarja pred deželno sodnijo, ker je obdožen, da je ukradel dne 27. marca t. l. Valterju Brodu iz zaklenjene sobe kočaro, v kateri je bilo obleke v vrednosti 2200 K. Šveglj pravi, da si je služil kruh s tem, da je skladal pomaranče. Zanikava, da bi bil ukradel kočaro. Dvorni svetnik Regally: 'Ta kočara je bila g. Brodu čez dva dni zopet ukradena in bomo imeli o tej kočari še enkrat razpravo.' Šveglj je bil zaradi tatvine že 2-krat predkaznovan. Sodba: Miha Šveglj se obsodi na 7 mesecev težke ječe in se izreče, da je dopustno, da se postavi po prestani kazni pod polie. nadzorstvo.

Ruskom kapitanu isginal kovčeg.

V neki ljubljanski kavarni je pozabil ruski kapitan Nikolaj Mekšev svoj ročni kovčeg, v katerem so bile naslednje dragocenosti: počet ruskega državnega grba, zelo širok zlat prstan, zlat prstan z ametistom, zlata z ametistom, zlata verižica, zlat vojni red sv. Ance. Kapitan Mekšev polaga veliko važnost na pečat in obljublja veliko nagrado onem, ki mu pomore do vrnitve stvari.

Predpisi za priseljevanje v Zdr. države

(VAŽNO ZA ONE, KI HOČEJO SPRAVITI SVOJKE IZ STAREGA KRAJA.)

1. Kdor namerava priseliti se v Združene države, mora dobiti od svoje vlade potni list (passpört), ki naj ugotovi njegovo identiteto in narodnost. Za prosijo naj se za potni list pri pristojni domači politični oblasti. Ta potni list mora dotičnik predložiti osebno najbližjemu ameriškemu konzulatu ali poslanštvu v svojo potrdila ali vise.

2. Ako je dotičnik ameriški državljan, tedaj naj se tudi osebno obrne na ameriški konzulat ali poslanštvu, kjer naj zaprosi za ameriški passpört in predloži dokaze o svojem ameriškem državljanstvu. Žena ameriškega državljana mora predložiti svoj poročni list in dokazati državljanstvo svojega soproga. Slične dokaze imajo predložiti mladoletni otroci naturaliziranega očeta. Zpomniti pa je treba, da otroci naturaliziranega ameriškega državljana, rojeni v inozemstvu pred njegove naturalizacije, ravno tako kakor tudi njegova žena, niso še pravi ameriški državljani, dokler ne stopijo na ameriška tla, in bi morali zato zaprositi svojo domačo vlado za potni list ter ameriške oblasti za vise. Na vsak način pa naj se žena oziroma otroci ameriškega državljana obrnejo s potrebnimi dokazili osebno na ameriški konzulat, kjer se jim bo gotovo šlo na roko.

3. Ameriški zastopniki v inozemstvu (konzulat ali poslanštvu) so pooblaščen, da dovolijo ali odrečejo izdajanje potnega lista ali pa vise na potnih listih tujih držav. Department of State v Washingtonu se seveda zanaša na informacije svojih zunanjih zastopnikov v onih slučajih, ko mu isti prepuščajo kako prošnjo za passpört ali vise v končno odločitev Department of State ne more ničesar upriniti v tem pogledu na podlagi prošnje sorodnikov ali prijateljev v tej zemlji. Pač pa jemlje v poštev pisma ljudi v tej zemlji glede prošnje, formalno vloženih v inozemstvu, in v slučajih nujnosti in izrednih težkoč bo, ako se mu zdi potrebno, poslal na podlagi take intervencije svoje intrukcije ameriškim zastopnikom v inozemstvu.

4. Pisma ali affidaviti s strani ljudi v tej zemlji, ki želijo spraviti sme svoje sorodnike, niso neobhodno potrebna, ali tak affidavit, kakor tudi prepisi državljanških ali drugih papirjev, ki dokazujejo stan in razmere onega v tej zemlji, ki vabi svoje iz starega kraja, morejo znatno olajšati vse postopanje, ako se predložijo ameriškemu konzulatom ali poslanštvom v inozemstvu.

5. Tudi v svrhu dobivanja passpöarta s strani tuje vlade se priporoča poslati nameravanim priseljencem affidaviti, v katerem naj bo navedeno razmerje sorodništva ter želja in zmožnost skrbeti za poklicane sorodnike. Tak affidavit bo olajšal dotičnikom v starem kraju, da dobijo passpört od svoje vlade. Kakor se poroča, jugoslovanške oblasti priporočajo tak affidavit zlasti glede mladoletnih otrok, italjske oblasti pa ga izredno zahtevajo glede vseh bližnjih sorodnikov. Ta affidavit mora biti potrjen od jugoslovanškega, oziroma od italjskega konzulata glede onih živečih v okupiranem ozemlju v tej zemlji.

6. Ako ima nameravani priseljenec vse svoje papirje v redu, ni se s tem rečeno, da mu je dovoljeno vstopiti na tla Združenih držav. To dovoljenje imajo dati priseljeniške oblasti od prihodu v Ameriko na podlagi obstoječih priseljeniških zakonov. Vnaprej nihče ne more dobiti takega dovoljenja. Priseljeniški zakoni ne ne tečejo pa ameriških državljanov, njih žen in mladoletnih otrok (izvzemši onih rojenih v inozemstvu pred očetovo naturalizacije), ampak le državljanov in podanikov tujih držav; prvi imajo pravico do pristopa po enostavnem izkazu svojega državljanstva. Pripomniti treba, da prvi papir ne pomenja še državljanstva, ampak da je deklarant še vedno tuji državljan oziroma podanik. Tujece, nastanjen v Ameriki, ki je šel začasno v stari kraj, je ob svojem povratku ravno tako potrjen kakor vsak tujece pregledu s strani priseljeniških oblasti v plačilu \$8 za "head tax", tudi če že ima prvi papir.

7. Otroci pod 16. letom niso pripuščeni v Ameriko, ako niso v spremstvu očeta ali matere ali ako ne prihajajo k očetu ali materi. Drugače more le Secretary of Labor v posebnih slučajih dovoliti njihov prihod Najmanj, kar se tedaj zahteva je, da so otroci zdravi da pridejo k bližnjim sorodnikom ali takem osebam, ki jih odpirajo, da se ti-le oskrbniki obvezujejo skrbeti za nje, pošiljati jih v šolo do 16. leta in ne rabiti jih za delo, neprimerno njihovi starosti. Dostikrat se zahteva tudi bond. Ako so stariši v družbenih državah, pridružujejo otroke, dokler se prvi ne odzovejo.

8. Ameriške priseljeniške oblasti ne dovoljujejo vstopa v to zemljo onim tuječim, ki ne odgovarjajo predpisom obstoječih priseljeniških zakonov. Ti zakoni so isti kakor pred vojno; dodatno pa je kongres leta 1917 sprejel takozvani Literary Test, katerega namen je zabraniti vhod nepismenim ali analfabetom. Vsled te določbe so izključeni vsi tuji nad 16. letom starosti, ki ne znajo čitati angleški ali kak drug jezik. Izvzeti so od te omejitve sledeči sorodniki ameriških državljanov, pripustljivih tujecev ali redno pripuščene tujecev, bivajočih v Združenih državah, ako so ti sorodniki pokavljeni sem ali spremljeni na potu od teh svojih ljudi, namreč: oče, star preko 55 let; stari oče, star preko 55 let; žena; mati; stara mati; neomogućena ali obvdovela hči. Tudi oni nepismeni tuječi, ki so bili nastanjeni v Ameriki pet let zaporedoma, smejo povrniti se v Združene države tekoni šestih mesecev po svojem odhodu.

9. Tujece, kakor rečeno, isti predpisi, kakor v predvojni dobi. V glavnem — kakor znano — ni dovoljen vstop onim osebam, ki niso telesno duševno ali npravstveno sposobne, pa tudi ne onim, ki so si že v starem kraju npravstveno zagotovili delo v tej zemlji, izvzemši nekatere posebno navedene profesioniste.

10. Ako ima nameravani priseljenec sorodnike v Združenih državah, ki živijo v dobrih razmerah, morejo ti-le olajšati postopanje iseljeniških oblasti, s tem da pošljejo affidaviti ali druga dokazila o odgovornosti priseljeniškim oblastim v luki nameravanege prihoda. Treba je povedati ime tujeja in ladje in dan napovedanega prihoda.

Kdorkoli bi želel posebne podatke v tem pogledu, naj se obrne na Foreign Language Information Service, American Red Cross Jugoslav Section, 1107 Broadway, New York City, kjer dobi vse informacije brezplačno.

Italjanska politika na

vzhodu

V tri transkavkaške republike so bili poslani Italjani misijo, o kateri pravijo v svojih poročilih, da ni bila to jedna onih navadnih misij, ki hodijo okoli v razne namene, marveč prava trgovska ekspedcija in sicer v smislu nove zunanje italjanske politike, ki stremi proti vzhodu. Pravijo sicer, da so opravili svoj misijski posel dobro, ali grdo so gledali Italjane Angleži. Amerikanci so bili pozorni nanje. Francija pošlje v kratkem tja svojo misijo. Ako bi bili Italjani le malec časa zamudili pa bi bilo vse prepozno iz bi ne bili ničesar opravili na Transkavkazu. Poročila o misiji zvenijo s početka ugodno, na koncu pa se podere vsa ugodnost v nič, kajti pravijo, da ob sedanjem političnem položaju tankaj ni misliti na kaka večja podjetja. Poročilo hoče nekoliko potolažiti Trst in mu dati novo upanje. Pravi, da Jadransko morje bo služilo prometu s Transkavkazom in tukaj pride v poštev v prvi vrsti Trst, ne da bi se pri tem zanemarjale Benetke. Nam se zdi, da niti Trst niti Benetke ne bodo imele opravila s trgovino po Transkavkazu, kajti iz poročila je vendar dosti jasno razvidno, da so tam razvili uspešno svoje trgovsko delovanje že Angleži in drugi. Ali Trst je treba v današnjih časih tolažiti in mu obetati promet....

Ubijajo, kradejo!

V pariškem listu "La Cause Communne" je napisal znani socialni revolucionar Vladimir Burcev članek, iz katerega posamezno tole:

"Razkroj Rusije, gi so ga začeli boljševiki, se nadaljuje nev zdrzema. Skala se vali vedno nižje in nižje. Po Rusiji se kakor desedaj, morda še bolj kakor kdaj prej, razlega obupen krik: 'Ubijajo!' in povsod solze, trpljenje in kri, kri, kri.... Sedaj pa se razlega po Rusiji povsod še drugi obupen kic mrjočih tisočev: 'Ropajo in plenijo!' Nedavno tega sem bil v Južni Rusiji. Ruska valuta je tam padla na 300 do 500 odstotkov in tolpe tujecev s svojo valuto kupujejo za slepo ceno v Rusiji vse, kar dobe. Poleg nafte, lesa itd. kupujejo vso zlatino in srebrnino, kožuho vno, obleko, perilo, slike, dragocenosti itd. Parnik za parnikom odhaja iz Rusije za nagrabljenim blagom. Petrograd, Moskva in vse pokrajine so ti tujeji po zaslugi boljševčkov že davno docela izplenili. Kar je tvorilo narodno bogastvo in kar je bilo v naroden ponos, vse to se sedaj prodaja za slepe cene na tržiščih v Stockholmu, Kopenhagnu, v Londonu, Ameriki in Nemčiji. Treba je zdaj še računati z odpravo blokade in žnjo s tem, da se bo Rusija z nova izplenila in izropala. Prav gotovo je, da se bo pokraščo in ugrabilo vse, prav vse, kar bo mogoče ukrasti in odvesti."

FRANCIJA POTREBUJE DELAVCEV.

Pariz, Francija, 24. maja. — Najvišji svet za materijal in delo izjavlja, da potrebuje Francija takoj 500,000 delavcev, ki bodo zaposleni v okrajih, opustošenih od vojne. Prej je bilo v Franciji skoraj poldrugi milijon zidarjev, tekem vojne je pa padlo njihovo število na 600,000.

Pomanjkanje je temobčutnejše, ker se kitajski delavci trumoma vračajo domov.

Francija bo najbrže importirala delavce iz Nemčije, Italije in Poljske.

HITRA POMOČ

Oslobolet valed pravečkega dela, izdelanost, okoral sklepi in mišice, slaboten hrbot, presvajanje in ispalnana, teni je lahko hitro odpoučni s takojšnjo uporabo

PAIN-EXPELLERJA

"Prijetelja v potrebi"
Družine, ki se enkrat spoznale njegovo zdravilno moč, ne bodo več brez njega. Samo en PAIN-Expeller je, in v vse vrstve je opremljen z zaščotno znamko

SIDRÖM

Če nima svojček to tvorniško znamko, ni pristen in ga zavrnite. 85 in 70 centov v vsi lekarnah ali pa pri

P. AD. RICHTER & CO., 324-326 Broadway, New York

